

OpRiskTurkey 2013 Konferansı ve 2014 yılının operasyonel riskleri

Doç. Dr. Coşkun Küçüközmen

coskunkucukozmen@ekonomik-cozum.com.tr

Değerli okurlar, 2013 yılı sona ermek üzere, bu yıl meydana gelen finansal skandalların başında hiç şüphesiz JP Morgan'ın 13 milyar dolarlık cezaya çarptırılmasına neden olan olaylar ve Merkel'in NSA tarafından dinlenmesi geliyor.

18 Aralık 2012 tarihli yazımızda 2013 yılının operasyonel risklerini yazmıştık. Risk Magazine tarafından yayımlanan "2013 yılının ilk on operasyonel riskleri" başlıklı çalışmada (1) Bilgi teknolojileri, (2) İtibarın zedelenmesi, (3) Müşteri istismarı ve tazminatlar, (4) Dolandırıcılık ve veri istismarı, (5) Bulaşıcı hastalıklar, (6) Siyasi müdahaleler, (7) Kara paranın aklanması ve yaptırımlar, (8) Gelişmekte olan ülkeler riski, (9) İş sürekliliği ve felaketlerin atlatılması ve (10) İç kontrollerin yetersizliği konuları ilk 10 sırayı almıştı. Söz konusu riskler hakkındaki öngörünün (kehanetin) ne kadarı isabetli, ne kadarı değil, değerlendirilmeyi sizlere bırakıyorum.

Bu yıl yine Risk Magazin'de yer alan ve Alexander Campbell tarafından yapılan çalışmada 2014 yılının operasyonel riskleri ele alınmış.

İlk sırada Libor skandalının devamı olarak muhtelif endekslerde de benzer türde manipülasyonlar (yönlendirme/güdümlenme) olup olmadığı hususu mercek altına alınmış. Şüpheli görülen endeksler şöyle sıralanmış: (1) WM/Reuters currency fixes, (2) Isdafix, (3) National Balancing Point gas rate, (4) Petrol fiyatları endeksleri, (5) Gümüş, (6) Caiso elektrik endeksi, (7) LME Alüminyum endeksi.

İkinci sırada ise yüksek güvenlik sınırlarını delen casus amaçlı dinleme girişimleri yer alıyor. Özel hayatın gizliliğini büyük ölçüde ihlal eden bu durumun ortaya çıkması ülkeleri tedirgin etti. Özellikle Edward Snowden'in konuyu dillendirmesi, ABD'nin Almanya'yı dinlediğinin teyit edilmesi birçok ülke üst yönetimini telaşlandırdı. Bilgi güvenliğinin önemi tekrar vurgulandı ancak teknolojik gelişmeler karşısında güçlünün güçsüze olan üstünlüğü bir kez daha ortaya çıktı.

Üçüncü sırada iç denetim ve kontrol zafiyetleri yer alıyor. Özellikle felaket kaynaklı durumlarda iş sürekliliğinin kesintiye uğraması halen ciddiyetini koruyan bir risk olarak ilk on sırada yerini alıyor.

Dördüncü sırada ise kara paranın aklanmasına ilişkin operasyonel riskler var. Bu konu düzenleme ve denetim otoritelerini hayli meşgul edecek gibi görünüyor. FATF'in endişe listesinde maalesef ülkemiz de bulunuyor. Liste üç kategoriye ayrılmış, ilk kategoride "uluslararası finansal sistem için ciddi tehdit içeren ülke" olarak nitelenen ve yaptırım uygulanan İran ve Kuzey Kore var. Türkiye ise Cezayir, Burma, Ekvator, Etiyopya, Endonezya, Kenya, Moğolistan, Pakistan, Suriye, Tanzanya ve Yemen'in bulunduğu "yerinde sayanlar"

grubunda yer alıyor. Son grupta ise görece bizden daha iyi durumda olan Afganistan, Arnavutluk, Angola Antigua & Barbuda, Arjantin, Bangladeş, Kamboçya, Küba, Irak, Kuveyt, Kırgızistan, Laos, Namibya ve Nepal yer alıyor. Ülkemiz adına oldukça üzücü ve itibarımızı sarsıcı bir durum.

Beşinci sırada ise yönetim kurullarında yetkin kişilerin bulunmaması riski yer alıyor. Bankalar bu konuda yönetim kurullarında yer verdikleri kişilerin niteliklerini ayrıntılı bir şekilde açıklamaya teşvik ediliyor. Meşhur ancak kifayetsiz kişilerin yönetim kurullarında yer almaması konusuna değinilen araştırmada örneğin ABD'nin Irak istilasında komutanlık yapan Thomas Franks'ın banka yönetim kurulunda yer alması, yer alması, JP Morgan'ın geçen yıl uğradığı 6 milyar dolarlık zarar esnasında üç kişiden oluşan risk komitesinde Amerikan Doğal Tarih Müzesi Müdürü, Havacılık İmalât yöneticileri ve bir yatırım şirketinin beş yıllık bankacılık deneyimi 1985'te sona eren bir yöneticisinin yer alması gibi ilginç tespitlere yer verilmiş.

Bu tür risklerin sadece finansal kurumlar için değil reel sektör için de çok önemli riskler olduğunu tekrar hatırlatalım ve OpRiskTurkey 2013 Konferansı'na geçelim. Operasyonel riskler, tanımlanması, belirlenmesi, ölçümü ve yönetimi açısından diğer risk türlerine nazaran daha karmaşık ve zor bir sınıfta yer almakta. Bu konuda en büyük eksiklik hiç şüphesiz yaygın ve kapsamlı bir veri tabanının henüz oluşturulamamış olması ve bu riskleri ölçmede başvuru olan mevcut istatistikî yöntemlerin karmaşıklığı ve zaman zaman yetersiz kalması. İşte tüm bu hususların ele alınıp tartışılacağı "OpRisk Turkey 2013" konferansı 2-3 Aralık 2013 tarihlerinde Sheraton Maslak İstanbul'da düzenleniyor. İlki geçen yıl düzenlenen bu konferans büyük ilgi görmüştü. Düzenlenecek olan bu konferans ile finansal piyasalarda çalışanlar, denetim otoriteleri, profesyoneller ile akademik dünyanın operasyonel risk çatısı altında bir araya getirilmesi amaçlanmış. Her biri konusunda uzman olan ve operasyonel risk alanında Basel 2/3 dahil olmak üzere son gelişmeleri, yenilikleri ve teknikleri sizlerle paylaşacak olan konuşmacıların bu sürece bir diğer katkısı da ülkemizde bu alanda gelişen seviyeyi ortaya koyacak olmaları olarak ifade edilmiş. Dolayısıyla konuşmacılar ve katılımcılar arasında verimli, öğrenmeye ve bilgi paylaşımına dayalı kazan-kazan tarzında bir iletişim ağı oluşması hususu da gözetilmiş. Konferans ile ilgili gelişmeler ve katılım konusu <http://www.opriskturkey.com> adresinde yer almakta.